

Mustafa Kirenci Akif Emre'nin ardından yazdı: O İktbal gibi yüreği uçsuz bucaksız gökyüzü kadar genişti. Arşınladığı her beldede Âkif Emre'nin dili onun Őu mısralarını terennüm ediyordu

Âkif Emre her birimizin ruhunda beyaz bir iz bıraktı

Mustafa Kirenci

<http://www.haberiyat.com/akif-emrenin-ardindan/kif-emre-her-birimizin-ruhunda-beyaz-bir-iz-birakti>

Őahsiyet sahibi bir aydın olmanın en halis unsurları genel olarak his, fikir, kültür, olgunluk ve samimiyetin bir arada bulunması olarak kabul ediliyor. Bu açıdan bakılınca birçok aydın portresi mevcut. Kiminin hissi (duygusu) var kültürü yok, kiminin de kültürü var samimiyeti yok. Ve olanlarla olmayanların terkiinden oluşan daha birçok aydın tipi pratikte gözlemlenebilir hale geliyor. Bütün bunların bir arada olması da bir lütuf olsa gerek. Benim tanıdığım Âkif Emre bu lütfu mazhar bir aydıandı. Onda bu unsurlardan hiçbirini diğerinin önüne geçmezdi. Bütün entelektüel verimleri bir dengenin, tutarlılığın, sağduyunun göstergeleri olarak karşımıza çıkardı.

O, bu vasıflarıyla toplumumuz için yapıcı bir ruhtu. Onun bu “yapıcı” vasfı toplumuza, milletimize, devlet ve medeniyetimize ait problemlerimiz üzerinde nasıl durulması gerektiğini bilmesinden, bütün problemlerimizi anlamış ve onlar üzerinde düşünmüş olmasından kaynaklanıyordu. Ne alelacele verilmiş hükümleri vardı ne de bir egodan taşan yorumları. Realitemizi oldukça iyi kavramış ve bu kavrayıştan doğan fikirlerle ne söylemesi ve nasıl söylemesi gerektiğini ferasetle ortaya koyma becerisi gösteriyordu. Hayat dediğimiz şey biteviye bu problemleri besliyor, her birimiz de kaderin kendisine bahşettiği payla bunu kendimizce yaşıyoruz. İçinde yaşadığı topluma karşı içte yanan bir ateş gibi yüksek sorumluluk sahibi olma her entelektüelin harcı olmadı ve olamıyor. Bunun örnekleri epeyce mevcut. Bazıları bu ateşin hararetinden pes edip daha ılıman ve hafif rüzgârlı iklimleri tercih eder, daha birçok ara nüansın yanında bazıları da bu tecrübeyi sonuna kadar kendi benliklerinde taşıyarak millet adamı haline gelirler. Âkif Emre, derinliğini ve içindeki ateşin hararetini daima koruyarak söylemesi gerekenleri söyledi.

YÜREĞİ GÖKYÜZÜ KADAR GENİŞTİ

Maalesef yaşarken kimse kimsenin tekmil portresine malik olamıyor. Hele hele bir entelektüel, kültür adamı ya da bir medeniyet değeri için bu eksikliğimiz ya da zaafımız daha da açık bir şekilde ortaya çıkıyor. Yaşarken çiziktirdiğimiz portreler ancak öldükten sonra ve zamanla hakikate ram oluyor. Öyle ki bazen yaşarken bin bir özenle ve ihtişamla çizilen portreler silikleşiyor ve sıradanlaşıyor. Bazen de tam tersi yaşarken belli belirsiz çizilen ya da hayatın hay-

huyu içinde kendini örten portreleri de zaman denen o büyük ressam hakikatine uygun bir şekilde kendi usta elleriyle çizerek neler kaybettiğimizi ya da neyi göremediğimizi bize gösteriyor. Âkif Emre için de öyle oldu. Anlaşıldı ki o, hepimizin arasında biz fark etmeden portresini ustaca çizmiş, ruhumuzun aynasına yine biz fark etmeden ince ince nakşetmiş. Zaman onun hakkında bizlere ve gelecek nesillere adil ve en hakkaniyetli portresini ustalıkla ve artık silinmez bir şekilde ortaya koyacaktır. İyilikte öne geçenler Kutlu Kitabımızda ashab-ı sabikun olarak vafedilmiş. Bir de ashab-ı yemin yani sözünü tutanlar var. Âkif Emre'nin ardından yazılan ve bazıları şahitliğe dayalı yazılar onun bu özelliklerini de göstermiş oldu. Bir de Hz. Ömer, Efendimizin kendisinin iki omzunu tuttuktan sonra “Dünyada sanki bir garip veya bir yolcu gibi ol” dediğini naklediyor. Âkif Emre'nin şahsında daha yaşarken bu kutlu sözü de sık sık hatırlardım. O, yolda olmanın ve yolda kalmanın en iyi örneklerinden biri oldu. Dünyayı arşınlarken de bilgisayarının başında yazılarını yazarken de.

Benim için yazıları -en güncel olanların da bile- onun konusunu uzun süre düşündüğünü hatta derdi haline getirdiğini ve söyledikleri Mevlana metaforuyla anlatacak olursak bir pergel gibi bir ayağı ana kaideye bağlı, öbürüyle de dünyayı kucalamaya çalışan, özellikle Ortadoğu'dan Endülüs'e ve Balkanlara uzanan oldukça hareketli, canlı bir perspektif gösteriyordu. Yerel meselelerin bile tüm mazlumların ortak meselesi haline nasıl geldiğini maharetle gösteriyordu. Yani daima şunu söylemeye çalıştığını apaçık duyuyor ve hissediyordum: Bizler dünyanın neresinde olursa olsun mazlumların dertleriyle dertlenmedikçe bizim kendi dertlerimizin fazla bir anlamı yoktu. Ya da başka bir şekilde söyleyecek olursak: Kudüs, Filistin, Bosna, Moro, Doğu Türkistan... mazlum kanının aktığı, zulmün hayat kaidesi haline geldiği daha başka her ne yer- yurt var ise oralar sulh ve sükuna kavuşmadıkça bize de asla rahat yüzü yoktu. Böylesine kucaklayıcı bir bilinçle yazıyor, bütün mazlumların da böyle bir ortak bilincin sahibi olmalarını istiyordu. İslam sırf belli ibadet ritüellerine sıkıştırılmayacak kadar hayatı kuşatıcı bir din, Müslüman ise hayatın her anında ve durumunda en özel halinden en genel tutumuna kadar ortak bir duyuş ve düşünüş sahibi bir fertti. Hatta her fert, İslam kardeşliği bilincini bir an bile feda etmeksizin büyük ve evrensel bütünün bir parçası olarak kendini tanımlamak ve bu bilinçle yaşamak zorundaydı. Aslında yerel gibi gözükse "Muhafazakârlık" ve "İslâmcılık" konularında yazarken bile onun gönlündeki haritası sırf Türkiye ile sınırlı kalmadı.

O İkbâl gibi yüreği uçsuz bucaksız gökyüzü kadar genişti. Arşınladığı her belde Âkif Emre'nin dili onun şu mısralarını terennüm ediyordu.

"Sen daha yol geçidindesin, mekâna bağlılıktan geç..."

Hicaz ve Şamlı olmaktan geç, Acem ve Turanlı olmaktan geç."

HASSAS VE ANLAMLI BİR CEVAP

Onu anlatan bir cümleyi aktarabilmem için birlikteyken yaşadığımız bir olayı anlatmak zorundayım. 2016'nın sonbaharında bir gün Marmararay'dan Üsküdar Meydanı tarafına yürüyen merdivenlerle çıkıyorduk. Yanımızdan geçen bir genç, Âkif Emre'yi fark ettikten sonra aniden durup "Âkif Emre değil mi?" diye sorduktan hemen sonra "Sizde bu İran muhabbeti nereden geliyor" diyerek ikinci sorusunu yöneltti. Acelesi var gibi davranan ne kendini tanıtan ne de kısa bir girizgâh yapma gereği duyan 20-25 yaş arasında görünen bu gencin Âkif Emre'nin o sıralar İran'la ilgili yazılarından ya da bu yazılar hakkında sosyal paylaşım sitelerindeki yorumlardan haberdar olduğu anlaşılıyordu. Genç hakkında bir şey söylemek istemiyorum, ilişki kurma biçimine kadar her şey açık. Genç, böylesine kışkırtıcı bir lisanla, hükmü çok önceden verilmiş ve sorusu öğrenmekten çok suçlayıcı bir yargıyı ifşa eden ve sadece o yargının - İran'a muhabbet- kaynağını öğrenmek istiyordu. Âkif Emre bir an bile düşünmeden daha gencin sorusu biter bitmez ona şu soruyla cevap verdi. "Ne o, silah çekmemi mi istiyordun yoksa?" Genç ne mi yaptı? Hiçbir şey söylemeden hızlıca uzaklaştı. Ben bu cevapta bütün bir Âkif Emre'yi gördüm. Aslında bu cevabıyla neye muhabbet duyduğunu da zekice ortaya koymuş, başkalarının niyetinin de ne olduğunu belli etmişti.

HAFIZ, ALİYA VE ERCİYES

Çizgisiz Defter'in İran'ı anlattığı "Firuze Kubbelere Ülkesi: İran" başlıklı bölümdeki "Beyaz Ölüm" başlıklı yazı aklıma geliyor birdenbire. Ve orada her okuyanın ruhuna işleyeceğini düşündüğüm satırlar. Hafız'ın kabrini ziyaret ettiğinde Yahya Kemal'in "Rindlerin Ölümü" şiiri eşliğinde hissedilenlerin dile geldiği "Beyaz Ölüm". Hayat ve ölüm arasındaki şiirsel çizgi belli ki birdenbire ruhuna doğmuş ve belli ki daha önce ziyaret ettiği Aliya'nın kabrinde yakaladığı "sade, pürüzsüz beyazlık"ın hatırası da bu doğuşu hızlandırmıştı. Demişti ki "Ölürken uhrevi diriliğin muştusunu taşıyanlar ölümleriyle de hayata dair bir şeyler fısıldıyor, sessiz, vakur..." Ve şöyle devam ediyordu.

"Hafız'ın ve Aliya'nın kabrinden sonra can evimin, kabrinde beyazlar içindekini toprağa verdiğimde ölümü aynı duygularla karşılayabilecek miydim? Ölüm Hafız'ın kabrindeki gibi şiirsel olabilir miydi? Ya da Aliya'nın üstünü örten kubbeye benzer bir gök kubbe inşa edebilecek miydim üşüyen ruhumu ısıtmak için?"

İşte onun çizgisiz defteri böyleydi: Hafız'ın kabri, Yahya Kemal'in "Rindlerin Ölümü" ve Aliya'nın beyazlar içindeki kabri ve sonsuzluk düşüncesini fısıldayan beyazlar içindeki Erciyes... Aynı ruhta ya da gönülde biri diğerini çağırıyordu. Onu ölüm, Hafız'ın kabri başında ölüm ve hayat düşüncesinde buluşturuyor ve onu doğduğu ekmeğini yiyip suyunu içtiği yere götürüyordu: "Beyazlar içindeki toprağı bırakıp kafamı kaldırdığımda gök kubbeyi tutan beyazlar içinde bir sonsuzluk muştusu gibi duran Erciyes'i gördüm. Sinan'ın yeryüzüne oturttuğu kubbelere ilham veren Erciyes ak bir ölüm düşüncesi olmuştu adeta..." O, Hafız'ın kabrinde,

Aliya'yı hatırlayan, Yahya Kemal'i yâd eden ve Erciyes'i gören çizgisiz, sınırsız bir ruhun ve bilincin sahibiydi.

İşte bu yüzden "beyaz bir ölüm"le öldü. Ve her birimizin ruhunda beyaz bir iz bırakarak aramızdan ayrıldı. Onu tanıyan herkes ruhunu yoklasın. Eminim ki ondan kalan beyazlığa dokunur gibi olacaklardır.

Bu yazı, İtibar'ın Temmuz 2017 tarihli 70. Sayısında (sayfa 47 - 48) yayımlanmıştır.